

सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५(३) तथा नियमावली
२०६५ को नियम (३) को प्रयोजनार्थ

(२०८० माघ देखि २०८० चैत्र मसान्त सम्म)



प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय
राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय
रामशाहपथ, थापाथली
काठमाडौं

वैशाख, २०८१

www.nsonepal.gov.np

१. परिचय:

नेपालमा वैज्ञानिक तरिकाद्वारा जनगणना गराउने र अन्य विविध तथ्याङ्क समेत सङ्कलन गर्ने उद्देश्यले त्यस बखत कायम रहेका दुई अड्डाहरू “जनसंख्या गोश्वारा” र “औद्योगिक व्यापारिक समाचार संग्रह अड्डा” लाई गाभी २००७ साल भाद्र ९ गते संख्या विभागको स्थापना भएको थियो । त्यो विभागले नेपालको पाँचौँ जनगणना (२००९/११) सम्पन्न गर्यो । त्यसपछि नेपालमा विभिन्न क्षेत्रमा तथ्याङ्कको आवश्यकता महसूस हुन थाल्यो र महत्व पनि विस्तारै बढ्न थाल्यो । यसै सन्दर्भमा नेपालमा तथ्याङ्क सम्बन्धी कामको निमित्त एक केन्द्रीय विभागको स्थापना गर्न वाञ्छनीय भएकोले २०१५ साल मार्ग १८ गतेका दिन नेपालमा तथ्याङ्क ऐन, २०१५ लागू भयो । यही ऐनको आधारमा त्यस बखत रहेको संख्या विभागलाई खारेज भई २०१५ साल पौष १७ गते केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागको स्थापना भएको थियो । यस विभाग अर्थ मन्त्रालय, अर्थ आर्थिक कार्य विषय मन्त्रालय, आर्थिक कार्य विषय मन्त्रालय र राष्ट्रिय योजना आयोग अन्तर्गत रहेको थियो ।

तथ्याङ्क ऐन, २०१५ को प्रावधान अनुसार नेपालको तथ्याङ्क प्रणाली लामो समयसम्म संचालन भयो । तथ्याङ्क ऐनलाई समयानुकूल बनाउने उद्देश्यले संघीय संसदले २०७९ सालमा तथ्याङ्क ऐन, २०७९ बनाई लागू गर्यो । यो ऐन २०७९ भाद्र २८ गते सम्माननीय राष्ट्रपतिबाट प्रमाणीकरण भयो र ऐनको प्रावधान अनुसार २०७९ साल असोज २७ गतेबाट लागू भयो । तथ्याङ्क ऐन, २०७९ कार्यान्वयन भए पश्चात ऐनको व्यवस्था अनुसार २०७९ साल असोज २७ देखि केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयमा परिणत भयो । साविकमा केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग राष्ट्रिय योजना आयोग अन्तर्गत रहेकोमा राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय अन्तर्गत रहेको छ । नयाँ व्यवस्था अनुसार कार्यालयको प्रमुखमा रा.प. विशिष्ट श्रेणीको प्रमुख तथ्याङ्क अधिकारी रहने व्यवस्था छ । यसको केन्द्रीय कार्यालय काठमाडौँको रामशाहपथ, थापाथलीमा रहेको छ । यस कार्यालय मातहत विभिन्न जिल्लामा ३३ ओटा तथ्याङ्क कार्यालयहरू रहेका छन् ।

२. कार्यालयको काम, कर्तव्य र अधिकार:

तथ्याङ्क ऐन २०७९ को दफा (२४) अनुसार राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम रहेको छ:

- तथ्याङ्क सम्बन्धी नीति, योजना तथा रणनीतिको मस्यौदा तयार गरी तथ्याङ्क परिषद् समक्ष पेश गर्ने,
- राष्ट्रिय तथ्याङ्क प्रणालीको समुचित विकास, व्यवस्थापन, प्रवर्द्धन तथा सोको लागी अन्तरनिकाय समन्वय गर्ने,
- कार्यालयले संकलन गर्नु पर्ने तथ्याङ्कका लागि गणना, सर्वेक्षण लगायतका अन्य क्षेत्रगत तथ्याङ्क सम्बन्धी कार्यसंचालन कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने,
- योजना तर्जुमा तथा नीति निर्धारणका लागि नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहलाई आवश्यक तथ्याङ्क उपलब्ध गराउने,
- तथ्याङ्कको स्तर निर्धारण तथा प्रमाणीकरण सम्बन्धी कार्य गर्ने तथ्याङ्क सम्बन्धी अभिलेखको सुरक्षा गर्ने

- तथ्याङ्क सम्बन्धी विवरण प्रकाशन तथा वितरणको व्यवस्था गर्ने।
- केन्द्रिय तथ्याङ्क (डाटा) बैङ्कको रूपमा कार्य गर्ने।
- प्रदेश र स्थानीय तहले संकलन गरेको तथ्याङ्क प्राप्त गरी राष्ट्रिय तथ्याङ्क प्रणालीमा आबद्ध गर्ने।
- प्रदेश र स्थानीय तहको तथ्याङ्क प्रणालीको विकासमा सहयोग गर्ने।
- प्रचलित कानून बमोजिम तथ्याङ्क सङ्कलन सम्बन्धी काम गर्ने निकायको तथ्याङ्क सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धिमा सहयोग गर्ने।
- यस ऐन बमोजिम हुने तथ्याङ्क सङ्कलनसँग सम्बन्धित विषयको परीक्षण, अनुगमन, निरीक्षण तथा सुपरिवेक्षण गर्ने।
- तथ्याङ्क सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण सम्बन्धी काम गर्ने।
- नेपाल सरकार वा आयोगले माग गरेको तथ्याङ्क सम्बन्धी विवरण वा सूचना उपलब्ध गराउने।

३. कार्यालयमा रहने कर्मचारीको संख्या र कार्य विवरण:

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय र मातहत गरी हाल ५२५ जना कर्मचारीहरू कार्यरत रहेका छन् । राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयमा १४१ जना र विभिन्न जिल्ला स्थित तथ्याङ्क कार्यालयहरूमा ३८४ जना कार्यरत रहेका छन् । राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय र तथ्याङ्क कार्यालयमा रहने कर्मचारीहरूको पद अनुसारको विवरण तल तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय इ ३ तथ्याङ्क कार्यालयहरूको दरबन्दी

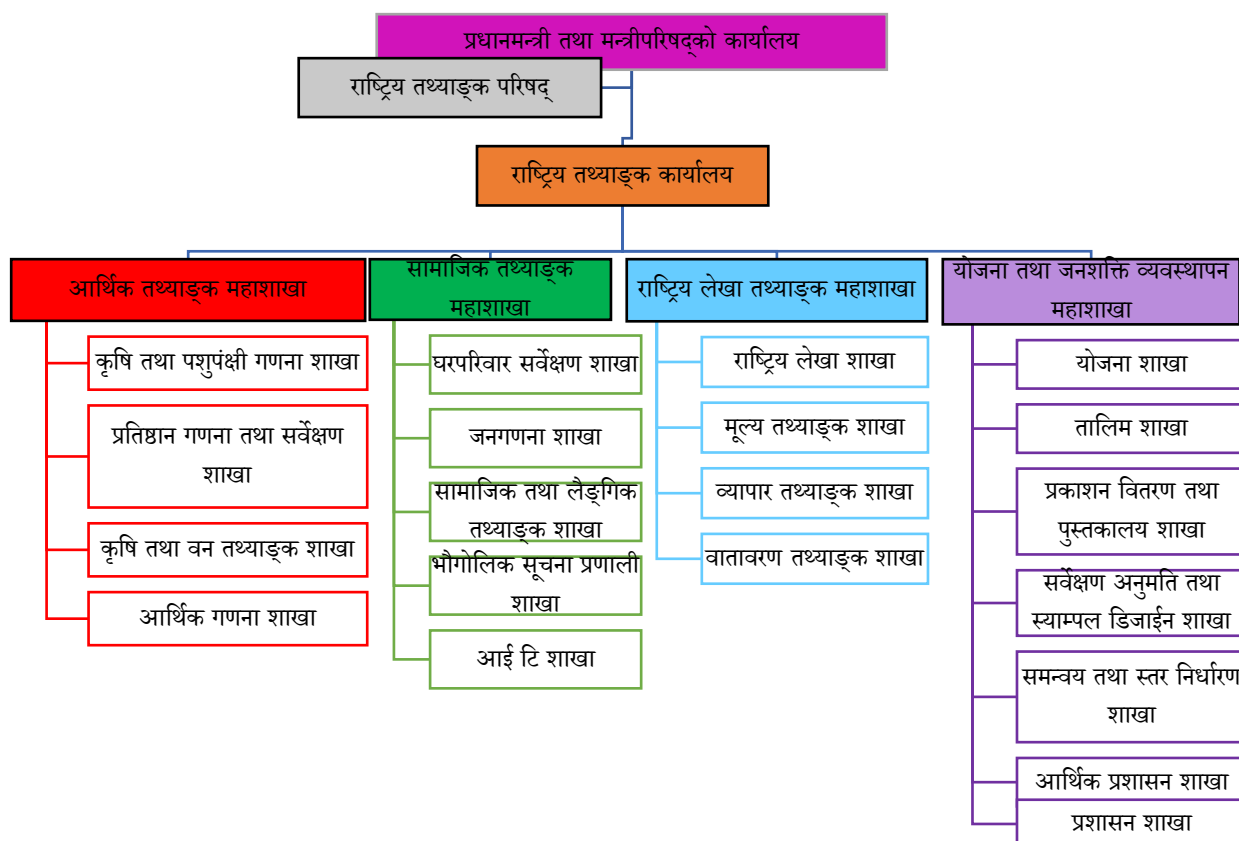
क्र.सं.	पद	सेवासमुह	श्रेणी	मौजूदा दरबन्दी		
				रा.त.का	३३ त.का	जम्मा
१	प्रमुख तथ्याङ्क अधिकारी	नेपाल प्रशासन	रा.प.विशिष्ट	१		१
२	उपप्रमुख तथ्याङ्क अधिकारी	ने.आ.यो.त.	रा.प.प्रथम (प्रा.)	४		४
३	उपसचिव	प्रशासन	रा.प.द्वितीय	१		१
४	उपसचिव	लेखा	रा.प.द्वितीय	१		१
५	निर्देशक	ने.आ.यो.त.	रा.प.द्वितीय	३४	६	४०
६	शाखा अधिकृत	प्रशासन	रा.प.तृतीय	७		७
७	लेखा अधिकृत	लेखा	रा.प.तृतीय	१		१
८	तथ्याङ्क अधिकृत	ने.आ.यो.त.	रा.प.तृतीय	३९	३३	७२
९	कम्प्युटर अधिकृत	विविध	रा.प.तृतीय	८		८
१०	नायब सुब्बा	प्रशासन	रा.प.अन.प्रथम	८	२	१०
११	लेखापाल	लेखा	रा.प.अन.प्रथम	२	१५	१७
१२	तथ्याङ्क सहायक/सुपरिवेक्षक	ने.आ.यो.त.	रा.प.अन.प्रथम	१३	८२	९५
१३	सहायक काटिंग्राफर	विविध	रा.प.अन.प्रथम	१		१
१४	कम्प्युटर अपरेटर	विविध	रा.प.अन.प्रथम	३		३
१५	सहलेखापाल	लेखा	रा.प.अन.द्वितीय		१८	१८
१६	खरिदार	प्रशासन	रा.प.अन.द्वितीय	०	१००	१००
१७	गणक	ने.आ.यो.त.	रा.प.अन.द्वितीय		६२	६२
१८	हलुका सवारी चालक		श्रेणी विहिन	५		५
१९	कार्यालय सहयोगी		श्रेणी विहिन	११	६६	७७
जम्मा				१४१	३८४	५२५

४. कार्यालयबाट प्रदान गरिने सेवा:

कार्यालयले नियमित रूपमा सामाजिक, आर्थिक, वातावरणीय तथा अन्य विषयगत क्षेत्रका गणना तथा सर्वेक्षणहरू संचालन गर्ने, राष्ट्रिय लेखाको अनुमान गर्ने कार्य मुख्य रूपमा गर्दछ । यस्ता गणना तथा सर्वेक्षणहरूबाट प्राप्त नतिजाहरू तयार गरी वितरण तथा प्रसार गर्ने कार्य नियमित रूपमा गर्दै आएको छ ।

५. सेवा प्रदान गर्ने निकायको शाखा र जिम्मेवार अधिकारी:

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको प्रमुखमा रा.प.विशिष्ट श्रेणीको प्रमुख तथ्याङ्क अधिकारी रहने व्यवस्था छ । यस्तै कार्यालयमा रहेका चार ओटा महाशाखामा रा.प.प्रथम श्रेणीको उप-प्रमुख तथ्याङ्क अधिकारी प्रमुख रहने व्यवस्था छ । कार्यालयमा रहेका २० ओटा शाखामा निर्देशक र उप सचिवलाई शाखासँग सम्बन्धित कार्यहरूको जिम्मेवारी तोकिएको छ ।



सि.नं.	कर्मचारीको नाम थर	पद / श्रेणी	जिम्मेवारी	सम्पर्क
१	श्री अर्जुन प्रसाद पोखेल	प्रमुख तथ्याङ्क अधिकारी /रा.प.विशिष्ट	कार्यालय प्रमुख	५३२९४०६
२	डा. हेमराज रेग्मी	उप-प्रमुख तथ्याङ्क अधिकारी	सामाजिक तथ्याङ्क महाशाखा प्रमुख	५३५२४७९

		/रा.प.प्रथम		
३	श्री डिल्लीराज जोशी	उप-प्रमुख तथ्याङ्क अधिकारी /रा.प.प्रथम	राष्ट्रिय लेखा महाशाखा प्रमुख	४२१५६४९
४	श्री मुन्नी कुमारी चौधरी	उप-प्रमुख तथ्याङ्क अधिकारी /रा.प.प्रथम	आर्थिक तथ्याङ्क महाशाखा प्रमुख	५२५५०१७
५	डा. शरद कुमार शर्मा	उप-प्रमुख तथ्याङ्क अधिकारी /रा.प.प्रथम	योजना तथा जनशक्ति व्यवस्थापन महाशाखा प्रमुख	५३५६९५६

६. कार्यालयबाट सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधि:

कार्यालयबाट प्रदान गरिने प्रायः जसो सेवाहरु निशुल्क उपलब्ध हुन्छन् । कार्यालयबाट विभिन्न गणना तथा सर्वेक्षणहरुका प्रतिवेदन र कोरा सूक्ष्म तथ्याङ्क (Micro Data) कार्यालयले निर्धारण गरेको निश्चित दस्तुर लिई उपलब्ध गराउने समेत गरेको छ । कोरा तथ्याङ्कक लिनका लागि सम्बन्धित व्यक्तिले कार्यालयमा आई तोकिएको ढाँचामा निवेदन दिई तोकिएको शुल्क बुझाउनु पर्छ । विभिन्न गणना तथा सर्वेक्षणहरुका नतिजा समावेश भएका प्रतिवेदन कार्यालयबाट पहिलो आउनेलाई दिने नीति अनुसार निशुल्क वितरण गरिन्छ । मूल्य तोकिएका प्रकाशनहरुको हकमा प्रकाशनको उपलब्धता अनुसार तोकिएको मूल्य तिरेपछि प्रकाशन उपलब्ध गराईन्छ । सेवाग्राहीले माग गरेका सेवाहरु सेवाको उपलब्धता र प्रकृति अनुसार यथाशिघ्र उपलब्ध गराईन्छ ।

७. निर्णय गर्ने प्रकृया र अधिकारी:

सेवाग्राहीले आफूले चाहेको सेवाको विषयसँग सम्बन्धित निवेदन कार्यालयमा दिनुपर्छ । प्रचलित नियम कानूनको अधिनमा रही विषयसँग सम्बन्धित शाखाका निर्देशक /अधिकृतले सेवा उपलब्ध गराउँछन् । कार्यालयका कर्मचारीहरुलाई तोकिएको जिम्मेवारी र अधिकार अनुसार निर्णय गरी सेवाग्राहीलाई सेवा उपलब्ध गराईन्छ । आफ्नो तहबाट निर्णय गर्न नसकिने अवस्थामा माथिल्लो तहमा निवेदन प्रस्तुत गरी निर्णय लिईन्छ ।

८. निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारी:

कुनै शाखाका निर्देशक/अधिकृतले गरेको निर्णयमा चित्त नबुझेमा सम्बन्धित महाशाखा प्रमुख (उप-प्रमुख तथ्याङ्क अधिकारी) समक्ष उजुरी गर्न सकिन्छ । महाशाखा प्रमुखले गरेको निर्णयमा समेत चित्त नबुझेमा प्रमुख तथ्याङ्क अधिकारी समक्ष उजुरी दिन सकिन्छ ।

९. सूचना प्रकाशनको अवधि (आर्थिक वर्ष २०८०/८१ तेस्रो त्रैमासिकमा) भएका मुख्य कार्यहरु:

- ❖ आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को दोस्रो त्रैमासिकको कुल गार्हस्थ्य उत्पादन (Quarterly GDP) तयार गरी सार्वजनिक गरिएको ।
- ❖ राष्ट्रिय जनगणना २०७८ को Population Composition of Nepal, Housing & Household Dynamics in Nepal, अपाङ्गता सम्बन्धी तथ्याङ्कीय प्रतिवेदन, राष्ट्रिय जनगणना २०७८ र सञ्चार माध्यम प्रतिवेदन सार्वजनिक गरिएको ।
- ❖ नेपाल जीवनस्तर सर्वेक्षण चौथो (२०७९/८०) को संक्षिप्त नतिजा सार्वजनिक गरिएको ।
- ❖ नेपाल व्यापार सर्वेक्षण, २०७८ को तथ्याङ्कीय प्रतिवेदन सार्वजनिक गरिएको ।
- ❖ राष्ट्रिय कृषिगणना, २०७८ का विभिन्न प्रतिवेदन सार्वजनिक गरिएको ।

- ❖ राष्ट्रिय लेखाको आधार वर्ष परिवर्तनका लागि विभिन्न सर्वेक्षणहरूको स्थलगत तथ्याङ्क संकलन कार्य शुरु ।
- ❖ राष्ट्रिय होटल तथा रेष्टुरेण्ट सर्वेक्षण, २०८० को गणना कार्यमा संलग्न कर्मचारीहरूका लागि तालिम सञ्चालन ।
- ❖ राष्ट्रिय होटल तथा रेष्टुरेण्ट सर्वेक्षण, २०८० को स्थलगत गणना कार्य शुरु ।
- ❖ नेपाल बहुसूचक सर्वेक्षणको सूचीकरण कार्य सञ्चालन भएको ।
- ❖ स्थानीय तहहरूको गणना क्षेत्र नक्शांकन तयारी कार्य भैरहेको ।
- ❖ तथ्याङ्क विकासका लागि राष्ट्रिय रणनीतिको प्रारम्भिक मस्यौदा तयार ।
- ❖ मूल्य सूचकाङ्क सम्बन्धी नियमित कार्य गरिएको ।
- ❖ दोस्रो आर्थिक गणनाको तयारी सम्बन्धी विभिन्न कार्यहरू गरिएको ।
- ❖ तथ्याङ्कीय क्रियाकलाप सम्बन्धी विभिन्न कार्यशाला, गोष्ठी,तालिम संचालन गरिएको ।
- ❖ तथ्याङ्कीय प्रकाशनहरूको वितरण तथा प्रसार सम्बन्धी कार्य गरेको ।
- ❖ राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यलयको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण स्वीकृत ।
- ❖ तथ्याङ्क नियमावली, २०८० को स्वीकृत ।

१०. कार्यालयका प्रमुख, प्रवक्ता र सूचना अधिकारीको नाम र पद:

प्रमुख: श्री अर्जुन प्रसाद पोखेल	(प्रमुख तथ्याङ्क अधिकारी/रा.प.विशिष्ट)	सम्पर्क नं ५३२९४०६
प्रवक्ता: डा. हेम राज रेग्मी	(उप प्रमुख तथ्याङ्क अधिकारी/रा.प.प्रथम)	सम्पर्क नं ५३५६९५६
सूचना अधिकारी: श्री मनोहर घिमिरे	(निर्देशक/रा.प.द्वितीय)	सम्पर्क नं ५३४५९९३

११. कार्यालयसँग सम्बन्धित ऐन, नियम, नियमावली निर्देशिकाको सूची:

- ❖ तथ्याङ्क ऐन, २०७९
- ❖ तथ्याङ्क नियमावली, २०८०
- ❖ केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागको कार्यविधि, २०६४

१२. आर्थिक वर्ष २०८०/८१ दोस्रो त्रैमासिकको कार्यालयको बजेट र प्रगति:

नेपाल सरकार
राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय
आ.व. २०८०/८१ प्रगति र खर्चको विवरण

रु. लाखमा

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	तेस्रो त्रैमासिक प्रगति प्रतिशत		वार्षिक प्रगति प्रतिशत		तेस्रो त्रैमासिक बजेट			तेस्रो त्रैमासिक खर्च		
		भौतिक	वित्तीय	भौतिक	वित्तीय	पूँजीगत	चालु	जम्मा	पूँजीगत	चालु	जम्मा
१	आर्थिक तथ्याङ्क विकास कार्यक्रम	६५.००	५१.७०	४३.००	८.४१	०.००	८०.००	८०.००	०.००	४१.३६	४१.३६
२	सामाजिक तथ्याङ्क विकास कार्यक्रम	६०.००	३३.६५	३७.००	१२.५६	०.००	१७५.१९	१७५.१९	०.००	५८.९५	५८.९५
३	योजना तथा जनशक्ति विकास कार्यक्रम	८०.००	२६.९४	९३.००	३१.२३	०.००	५२.५६	५२.५६	०.००	१४.१६	१४.१६
४	राष्ट्रिय लेखा तथ्याङ्क विकास कार्यक्रम	३५.००	५.२९	२२.००	११.१३	०.००	१८४.०२	१८४.०२	०.००	९.७४	९.७४
	जम्मा	३८.०३	२५.२६	४१.१७	१३.३०	०.००	४९१.७७	४९१.७७	०.००	१२४.२१	१२४.२१

१३. कार्यालयको वेबसाइट:

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयको वेबसाइटको ठेगाना निम्नानुसार रहेको छः

www.nsonepal.gov.np

राष्ट्रिय जनगणना २०७८ सँग सम्बन्धित सूचना र जनगणनाको नतिजाका लागि निम्न वेबसाइट समेत हेर्न सकिने छः

www.censusnepal.cbs.gov.np

राष्ट्रिय कृषिगणना २०७८ सँग सम्बन्धित सूचना र जनगणनाको नतिजाका लागि निम्न वेबसाइट समेत हेर्न सकिने छः

www.agricensusnepal.gov.np

गणना तथा सर्वेक्षणहरूको अभिलेखीकरणसँग सम्बन्धित सामग्रीका लागि निम्न वेबसाइट हेर्न सकिने छः

www.microdata.nsonepal.gov.np

१४. कार्यालयमा परेका सूचना मागसम्बन्धी निवेदन र सोउपर सूचना दिएको विवरणः

२०८० साल माघ देखि चैत्र मसान्तसम्म कार्यालयमा सूचना माग सम्बन्धी लिखित कुनै निवेदन प्राप्त नभएको । टेलिफोन मार्फत मौखिक रूपमा तथ्याङ्क सम्बन्धी विभिन्न सूचनाहरू माग गर्ने गरेकोमा उपलब्ध भएका तथ्याङ्कहरूको बारेमा समयमै जानकारी दिइएको ।

१४. सार्वजनिक निकायका सूचनाहरू अन्यत्र प्रकाशन भएका वा हुने भए सोको विवरणः

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयले मुख्य रूपमा गणना तथा सर्वेक्षणहरूको विश्लेषणबाट विभिन्न नतिजाहरू नियमित रूपमा सार्वजनिक गर्ने गरेको छ । यी नतिजाहरू वा प्रकाशित तथ्याङ्कहरू सरकारी तथा गैरसरकारी विभिन्न निकायहरूले आ आफ्ना प्रकाशनमा समावेश गर्ने गरेका छन् ।

१५. सम्पर्क ठेगानाः

राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय

रामशाहपथ, थापाथली, काठमाडौं

फोन नं: ५३४५९१३, ५३२९४०६

ईमेल: info@nsonepal.gov.np, info@cbs.gov.np